

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jiřího Vyvadila v právní věci stěžovatelky **D. B.**, zastoupené Mgr. Matúšem Bónou, advokátem se sídlem v Brně, Novobranská 14, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti podané proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 6. 2004, č. j. 24 Az 125/2004 - 16,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 6. 2004, č. j. 24 Az 125/2004 - 16, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 6. 2004, č. j. 24 Az 125/2004 – 16, byla odmítnuta žaloba stěžovatelky proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 10. 2. 2004, č. j. OAM-14/VL-07-04-2004, jímž bylo rozhodnuto o neudělení azylu stěžovatelce podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo rozhodnuto, že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Krajský soud v odůvodnění usnesení uvedl, že v řízení nelze pokračovat, protože z podání stěžovatelky není vůbec zřejmé označení výroků rozhodnutí, které napadá, a důvody, pro které považuje napadené rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, a tato vada nebyla přes výzvu soudu odstraněna.

Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Nezákonnost spatřovala v tom, že skutečnost,

že je neznalá jednak českého práva a jednak i českého jazyka a obsahu výzvy krajského soudu k odstranění vad podání včetně poučení o následcích v případě nevyhovění nebude schopna porozumět, byla zřejmá již z jejího původního podání. Mimo to tuto skutečnost sdělila krajskému soudu po doručení této výzvy. Nebyly tedy splněny podmínky pro odmítnutí podání podle § 37 odst. 5 s. ř. s.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak správní rozhodnutí, tak i usnesení krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy, a odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelky učiněná ve správním řízení. Dále poukázalo na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Azs 26/2003. Z výše uvedených důvodů navrhlo zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě podané kasační stížnosti napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila, přičemž neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Dne 17. 2. 2004 bylo Krajskému soudu v Ostravě doručeno podání stěžovatelky ze dne 13. 2. 2004, které bylo označeno jako žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra. Tato žaloba byla zčásti v jazyce českém a zčásti ji stěžovatelka sepsala vlastnoručně v jiném než českém jazyce. Krajský soud usnesením ze dne 10. 3. 2004, č. j. 24 Az 125/2004 – 8, vyzval stěžovatelku, aby ve lhůtě 1 měsíce od doručení usnesení odstranila vady podání ze dne 13. 2. 2004 tak, že předloží překlad svého podání do českého jazyka a uvede žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje výroky napadeného rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Současně ji upozornil, že nebude-li výzvě ve stanovené lhůtě vyhověno, soud řízení o jejím podání odmítne. Stěžovatelka na tuto výzvu krajského soudu reagovala tak, že ji zaslala zpět krajskému soudu s ručně připsanou poznámkou, z níž vyplývá, že jí nerozumí a potřebuje tlumočníka. Krajský soud poté její podání napadeným usnesením odmítl.

Vzhledem k tomu, že s. ř. s. neobsahuje konkrétní ustanovení o právu jednat před soudem ve své mateřštině, je třeba za použití ustanovení § 64 s. ř. s. postupovat podle ustanovení § 18 o. s. ř. Podle ustanovení § 18 odst. 1 o. s. ř. mají účastníci v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle odst. 2 citovaného ustanovení účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil účastníkovi tlumočníka, nestačí pouze, že se jedná o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, ale současně musí potřeba ustanovit tlumočníka vyjít v řízení najevo. Za situace, že krajský soud neznal část obsahu žaloby, nemohl dovodit, že žaloba neobsahuje náležitosti uvedené v § 71 odst. 1 s. ř. s., neboť za tohoto stavu nemohl posoudit, zda je způsobilá projednání či je nutné její doplnění.

V dané věci podle názoru Nejvyššího správního soudu potřeba ustanovit stěžovatelce tlumočníka v řízení před krajským soudem vyšla najevo přinejmenším z obsahu její žaloby, jejíž část byla sepsána v jiném než českém jazyce, ale zcela jednoznačně z reakce stěžovatelky na usnesení krajského soudu ze dne 10. 3. 2004, když stěžovatelka sdělila,

že nerozumí a požádala o ustanovení tlumočníka. Jestliže krajský soud neznal část obsahu žaloby napsanou v jiném než českém jazyce, nemohl dovodit, že žaloba neobsahuje náležitosti uvedené v § 71 odst. 1 s. ř. s., když za tohoto stavu nebylo možno posoudit, zda je způsobilá projednání či je nutné její doplnění.

Zásada rovnosti účastníků řízení formulovaná v ustanovení § 18 o. s. ř. je projevem ústavního principu rovnosti účastníků vyjádřeného v čl. 96 odst. 1 Ústavy a v čl. 37 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod. Při posuzování postupu krajského soudu při realizaci tohoto práva uvedeného v ustanovení § 18 o. s. ř., dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že tento pochybil, pokud neustanovil stěžovatelce tlumočníka. Na uvedených závěrech nemůže nic změnit ani to, že část žaloby byla sepsána v českém jazyce, neboť tato skutečnost sama o sobě nemůže ovlivnit závěr o splnění podmínek uvedených v § 18 odst. 2 o. s. ř. Krajský soud tím, že stěžovatelce neustanovil tlumočníka, ačkoliv tato potřeba vyšla v řízení najevo, nepostupoval v souladu s ustanovením § 18 o. s. ř., což ve svých důsledcích znamená, že nerespektoval zásadu rovnosti účastníků řízení v tomto ustanovení zakotvenou.

Pokud ministerstvo ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukázalo na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Azs 26/2003, nepovažuje jej Nejvyšší správní soud za důvodný, neboť jak bylo již uvedeno výše, pro povinnost soudu ustanovit tlumočníka účastníkovi, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, je podstatné to, zda tato potřeba vyjde v řízení najevo. Splnění této podmínky je nutno zkoumat vždy případ od případu a to, že soud nenařídí jednání ve věci, automaticky neznamená, že nejsou splněny podmínky pro ustanovení tlumočníka účastníkovi řízení.

Z důvodů výše uvedených proto Nejvyšší správní soud napadené usnesení podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a podle odst. 2 citovaného ustanovení vyslovil, že se věc vrací krajskému soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. je krajský soud názorem vysloveným v tomto rozsudku vázán.

Podle § 110 odst. 2 s. ř. s. rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o nákladech řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. ledna 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu